

Tárgytematika

Nemi kapcsolatok társadalmi rendjének alakulása

N_BT54

Tárgyfelelős neve: dr. Blaskó Béla

Félév: 2013/14/1

Beszámolási forma: Beszámoló (háromfokozatú)

Tárgy heti óraszám: 1/0/0

Tárgy féléves óraszám: 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA

A tantárgy szerepe a jogászképzés célja szempontjából

A büntetőjog című tantárgy alaptárgy, amely négy féléven keresztül az órakeretnek megfelelő részletességgel megismerteti a hallgatókkal a büntetőjog alapelveit, elméletét, és a tételes jogi szabályozást. Az oktatás célja a leendő jogászok büntetőjogi gondolkodásra tanítása a gyakorlathoz közel álló példák bemutatásával, és a jövőben felmerülő jogesetek megoldására való készségek kialakításával. A tantárgy célja, hogy az egyetemről kikerülő jogászok megfelelő szintű hazai, illetve nemzetközi tudásanyaggal rendelkezzenek a tantárgy által oktatott ismeretek révén. Az alternatív foglalkozásokon lehetőség van egy-egy büntetőjogi témakör kiragadására, és annak részletes ismertetésére. Tekintettel a többféle választási lehetőség miatti kisebb hallgatói létszámra, az fakultatív foglalkozásokon a téma részletes ismertetése mellett lehetőség van a hallgatók kérdéseinek részletes megválaszolására is.

A tantárgyi program szakmai indokai

A harmadik évfolyam második félévében a hallgatók a büntetőjog különös részének megismerésével foglalkoznak. A hallgatóknak fel kell eleveníteniük a büntetőjogi alapfogalmakat, amelyeknek mind az általános, mind pedig a különös részben jelentőségük van. A megalapozáshoz tartozik a büntetőjognak a jogágak rendszerében történő elhelyezése, illetve kapcsolata a többi jogággal, valamint az egyes alapfogalmak megismerése. Mindemelllett a büntetőeljárás-jogi ismeretek megszerzése is jelentőséghez jut. A kurzus átfogó ismereteket nyújt a büntetőjog speciális területének – a nemi erkölcs elleni bűncselekmények – megismeréséhez, amelyben gyakorlati szakember, a területet behatóan ismerő bíró instruálja a jelentkezőket.

TANTÁRGY TARTALMA

I. előadás: Az ősközösségi – jog előtti - társadalmak nemi késztetéssel (ösztönnel) összefüggő értékrendje. A család kialakulása. Az ősközösségi társadalomra jellemző (vadság és barbárság időszakát átfogó) család, mint ...intézmény” fejlődésének főbb jellemzői.

II. előadás: A ...büntetőjog őskorának” áttekintése a tárgyalt kérdéskör alapulvételével. Hammurabi, Manu törvénykönyve, valamint a héber jog, a mohamedán jog, a germán népjogok, a zsidó jog, a római jog szerinti delictumok és büntetésük. A ...közerkölcsiség” elleni büntettek

- a) a házasságtörés, vérfertőzés és büntetésük
- b) a nőrablás és elcsábíttatás
- c) a természetellenes fajtalankodás

III. előadás: A nemi erőszak, leányrablás a korai feudalizmusban - különösen - Szent István, Szent László és Kálmán királyok dekrétumai szerint. (C.J.H.)

IV. előadás: A nemi erkölcs elleni delictumok Werbőczy Tripartitumában

- V. előadás: A nemi erkölcs elleni bűncselekmények a XVI - XVIII. század környékén (C.J.H.)
- a) 1514. évi XXXIX. törvénycikk
 - b) 1522. évi XXXVI. törvénycikk
 - c) 1599. évi XXXVI. törvénycikk
 - d) 1608. évi (k. u.) XXVI. törvénycikk
 - e) 1625. évi XLIX. törvénycikk
 - f) 1723. évi XI. törvénycikk
 - g) 1723. évi XII. törvénycikk
- VI. előadás: Az erőszakos nemi erkölcs elleni bűncselekmények megítélése a XVI – XVII. századi (magyar) földesúri büntetőbíráskodásban.
- 1) A földesúri jogszolgáltatás szervezete
 - a) az úriszék hatásköre és illetékessége
 - b) tartásának kötelezettsége
 - 2) A paráznság
 - a) a bikapénz
 - b) a házasságon kívüli nemi viszony
 - c) a nemi erőszak
 - d) a házasságtörés
 - e) a kettős házasság
 - f) a szodomia
- VII. előadás: A polgári büntetőjogi iskolák a nemi erőszakról
- a) az 1795-ös magyar büntetőtörvény javaslat
 - b) az 1843-ik évi magyar büntetőtörvény javaslat
 - c) Csemegi-kódex
- VIII. előadás: A nemi erkölcs elleni bűncselekmények a II. Világháború utáni büntető kódexeinkben
- 1) az 1961. évi V. törvény
 - 2) az 1978. évi IV. törvény
- a) a Btk. 197. §-ában foglalt erőszakos közöszülés tényállása az 1997. évi LXXIII. törvény 22. §-a szerint megállapított szöveggel történt módosítás tükrében.
 - b) a szemérem elleni erőszak
 - c) a természet elleni erőszakos fajtalanság
 - d) a nemi erkölcs elleni erőszakos és nem erőszakos bűncselekmények (megrontás, vérfertőzés, kerítés, kitartottság, szeméremsértő vétség) összefüggései
 - e) a 37/2002 (IX.4.) AB határozat

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

· **Háromfokozatú értékelés** (szempontjai: pl. zárthelyi dolgozat, egyéni feladat /esszé írása, szakcikk fordítás, irodalomkutatás, adott oktatási hét előadási/gyakorlati anyagából részletes óravázlat készítése és annak előadása/, stb.):

Kiválóan megfelelt, megfelelt és nem felelt meg eredménnyel értékelhető a félév végén teljesítendő beszámoló.

KÖTELEZŐ IRODALOM

Angyal Pál: A szemérem elleni büntettek és vétségek. Budapest, 1937

Eckhart Ferenc: A földesúri büntetőbíráskodás a XVI-XVII. században. Akadémiai Kiadó, Budapest,

1954

Fayer László: Az 1843-i büntetőjogi javaslatok anyaggyűjteménye. I-IV. kötet. Budapest, 1896 /I-IV

Finkey Ferenc: A magyar büntetőjog tankönyve. Budapest, 1909

Hajdú Lajos: Az első (1795-ös) magyar büntetőkódex - tervezet. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1971

Hammurapi törvénykönyve. In: Hajdú Lajos - Horváth Pál - Nagy Lászlóné (szerk.): Bevezetés az egyetemes állam- és jogtörténet forrásaiba. Kézirat. ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Kiadványa, Budapest, 1970

Hóman Bálint: Magyar történet. Az ősidőktől a XII. század végéig. In: Hóman Bálint - Szekfű Gyula: Magyar történet. I. kötet. Második bővített, teljes kiadás. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1935

Hóman Bálint: Magyar történet. XIII-XIV. század. In: Hóman Bálint - Szekfű Gyula: Magyar Történet II. kötet. Második, bővített, teljes kiadás. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1936

Király Tibor: A Csemegi kódex (1878:5. tc.). In: Mezey Barna (szerk.): Magyar jogtörténet. Osiris Kiadó, Budapest, 1997

Magyar törvénytár. A Corpus Juris Hungarici 1000 - 1948 évi kötetei.

Párniczky Mihály - *Bátyka* János: A magyar Corpus Juris (Az első kiadások forrásai). A Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem jogtörténeti szemináriuma, az Illés szeminárium Kiadványai 4. sz. Budapest, 1936

Sík Sándor: A büntetőjog őskora. Budapest, Aigner Lajos kiadása, Budapest, 1878

Werbőczy István: Hármaskönyv. Budapest, 1894